

„Mélységes mély a múltnak kútja”

A kálvária és a königgrätzi hős

Ebbe a rovatba a múlt kútjából kihalszott történetek kerülnek, a régi emberekről, a régi Budakesziről. Nem különlegesen, nem különösen izgalmasak. Egyszerűen csak attól válik érdekessé mind, hogy régen történt, és itt történt.

Így a Nagybójtben menjünk föl a kálváriára, járjuk végig a keresztutat és álljunk meg a domb tetején a kis kápolna előtt!

Egy kicsit csöndben, egyedül. Nézzünk magunkba, hogy megtisztuljunk és nézzünk a múltba, hogy megrendüljünk!

...akkortájt is úgy volt, mint ma. Vilmos király meg Ferenc Jóska összeakasztották a bajuszt (ki tudja már miért), és már masíroztak is a katonák messze a harctérre. Őkalmék bajuszának nem esett baja, de sok legény utoljára pödörte meg a magáét a csata előtt. Harcolt ott Csehországban egy budakeszi ember is. Úgy hírlík, vitézül helytállt, de a csata elveszett. Hírmondó is alig maradt abból a tüzérszállásból, Csott Ferenc is éppen csak, hogy élt, mikor hazahozták. Végül aztán felépült és szép kort ért meg. A kápolna

falán emléktábla van a tiszteletére... Nem tudom, hogy így volt-e, de én így képzelem:

Tehát felgyógyult súlyos sebesüléséből, de a csatát, az elesett bajtársakat, a "holt üteget" nem tudta feledni. Mikor már járni tudott, de az is lehet, hogy csak évekkel később, fölment a kálváriára (pedig igazán nem is akart oda menni, csak éppen arra vitték a lábai), elindult fölfelé a keresztúton és megállt fönna, a domb tetején a három kereszt előtt. Jobbról,

balról a két lator és közepén a Megváltó. Fölpillantott Rá, magába nézett, és a múltba, és akkor megrendült a kemény katona lelke is. Megértette az örömhírt, a Húsvét titkát. Hálát adott az életért, nem csak azért, hogy ő megmenekült, hanem hogy egyáltalán élni lehet, és hogy meghalni is lehet, szépen, emberként, megváltva...

Néhány év múlva egy szép kis kőkápolna állt a három kereszt helyén. Csott Ferenc építette az életjáradékából, amit az Arany Vitézségi Éremmel ka-

Ha van egy régi fényképe és egy hozzávaló története, kérjük, mesélje el nekünk.

pott. Jézus Szent Szívének szentelték a kápolnát. Kis tornya is volt, benne harang. Az szólalt meg akkor is, amikor meghalt a königgrätzi hős.

Azóta eltelt száz év. Így volt, nem így volt, nem tudom, de így is lehetett. Száz év alatt sokminden történt. A kápolna meg-

roggyant, széthordták, de ma újra áll. Tornya, harangja nincs, a falai sem ugyanazok talán, de ugyanazt hirdeti mint akkor: az örömhírt, hogy bármi történjék, van remény, van Húsvét!

B. J.

(Kedves Olvasóink a „Holt üteg” legendáját a 14. oldalon találják.)

Talán nem mindenki tudja, hogy Budakeszin működik egy helytörténeti múzeum, ahol településünk múltjának dokumentumait (tárgyak, iratok, ruhák, fényképek stb.) mutatják be. Az önkéntes felajánlásokból szép anyag gyűlt össze. Ebben a rovatban hónapról-hónapra a gyűjtemény egy darabja kerül bemutatásra az "ismeretterjesztés" túl azzal a nem titkolt szándékkal, hogy kedvet csináljon a múzeum meglátogatására.

Nagyszüleink köténye „Fierter”

A sváb lányok és asszonyok mindig viseltek kötényt a szoknya fölötte. Úgy, mint „Kittl”-ből, „Fierter”-ből is minden alkalomra volt megfelelő darab. A szép ünnepi kötény („Sunntogsfierter”) büszkesége volt az asszonynak. A sűrű szövésű vásznat sötétkékre, vagy feketére festették, keményítették, nagy gondnal hajtogatták és mángorolták. A kötény szépsé-

gét a sűrű ráncolás („Bug”) adta. Az ünnepi kötényre nagyon vigyáztak. (Ha elkapta az eső, az asszony nem szégyellte a szoknya alá rejteni, nehogy a sok munka kárbavessen.) A hétköznapi napokon viselt kötényt gyakrabban kellett mosni, így annak nem volt olyan éles a ráncolása.

A férfiak is hordtak kötényt. A „Maunnersfierter” hasonló

anyagból készült, mint a női, de a felsőtestet is fedte, és nyakba akasztották. Az utcán, a templomban nem viselték, csak otthon a ház körül, a borospincében, vagy vasárnap esténként a ház előtti padon pipázgatva.

B. J.

A Helytörténeti Múzeum minden csütörtökön 10.00–12.00 és vasárnap 14.00–17.00 óra között szeretettel várja az érdeklődőket.